

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

DÍSZPOLGÁRI CÍMET ADOMÁNYOZTUNK BAKOS BALÁZS NYUGALMAZOTT PLÉBÁNOSNAK

fotó: statiuneaborsec.ro

A városnapok keretében vasárnap megtartott ünnepségen adományozott Mik József polgármester díszpolgári címet Bakos Balázs nyugalmazott római katolikus plébánosnak. A tiszteletes 12 éven át szolgálta a borszéki híveket, köztisztviselteknek örvendett, családjaként tekintett a település közösségére. Városunk új díszpolgára többek között egy életre szóló Fontana Gyógyfürdő belépőben is részesült a városháza részéről.

Mint azt a Balázs Renáta által felolvasott laudációból megtudhattuk, Bakos Balázs nyugalmazott plébános a hívek lelki gondozása mellett nagy gondot fordított az egyház anyagi gyarapodására. Felújította a paplakot, kántori lakot épített, befejezte a halottasházat, amelybe új harangokat rendelt. Kijavította a temetőkerítést és új székelykaput készíttetett. Ugyanazt tette a plébánia területén is. A templom ál-

lagát védte: kijavíttatta a tetőt, felújította a templom belsőjét, megjavíttatta az orgonát, az oltárokat és szobrokat újra aranyoztatta. Megoldotta a templom fűtését és a harangok elektromos működtetését.

Fő műve az alsóborszéki új lourdesi templom megépítése volt. Ennek megvalósításához téglajegyeket bocsátottak ki, pályázatot írtak és pénzt kaptak a Hargita Megye Tanácsától, a borszéki Önkormányzat-

tól, a Romaqua Group Rt-től, Kurkó Gyárfástól és több helyi vállalkozótól. Magyarországról, Felvidékről és Svájc-ból is kerültek adakozók, az új templom 2014-re készült el amelyet Ft. Dr. Jakubinyi György érsek szentel fel. Természetesen nem feledkeztek meg a régi, a templom közelében lévő, 1901-ben épült harangláb felújításáról sem, amelyet Ft. Tamás József segédpüspök szentelt fel 2017-ben.

(folytatás a 2. oldalon)

fotó: facebook.com/ Borsec Fest - Nostalgia Fesztivál

NYÁRI ESEMÉNYEK

VISSZATEKINTŐ

Véget ért a nyár, és vele együtt a fesztiválszezon is, de nem panaszkodhatunk, hiszen az idei év nyara számos izgalmas programmal szolgált.

3. oldal

fotó: Mőga Attila

SZENT ISTVÁN KIRÁLY VÁROSUNK VÉDŐSZENTJE

4. oldal

A FEKETE HATTYÚ ÉS A TANÜGY LEHETŐSÉGEI

7. oldal

(folytatás az 1. oldalról)

„Az aranymisés papbácsi közvetlen és barátságos lelkületű ember, aki jó kapcsolatot ápolt minden hívével. A gyerekek vallási nevelését fontosnak tartotta. Rendszeres felkészítővel segítette az elsőáldozásra, bérmlásra készüléseket. De foglalkozott a házasulandók lelki felkészítésével, lelkiismeretesen látogatta a betegeket, bátorította a szenvedőket. Igazi gazda-

ember volt, ami meglátszott a plébánia kiskertjében is. Köztisztviselőnek örvendett, családja volt a település közössége. Munkássága révén öregbítette a város hírnevét” – fogalmazott Balázs Renáta.

Borszék díszpolgáráról röviden

Bakos Balázs Gyergyóremetén született

1947-ben. Elemi iskoláját szülőfalujában végezte, utána a gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán folytatta tanulmányait. 1973. április 29-én szentelték fel. Első munkahelye a háromszéki Gelence volt. Három év után áthelyezték Kézdimar-tonosra, ahol 29 évet szolgált. 2005. augusztus elsejétől városunk plébánosa 2017. július 31-ig, nyugdíjazásáig.

Rédai Botond

A HIDEG BEÁLLTÁVAL MÁR ÉLESBEN FOG MŰKÖDNI AZ ÚJ BIOMASSZA FŰTÉSRENDSZER

fotó: statiuneaaborsec.ro

Befejezte a munkálatokat és a rendszer tesztelését is elvégezte a kivitelező, így használatra kész Borszék új biomassza alapú fűtésrendszere.

Az EU-s alapokból megvalósult be-

ruházás során a jelenleginél sokkal költséghatékonyabb fűtésrendszer szolgálja ki a következő hideg évszaktól a polgármesteri hivatal épületét, a közeli orvosi rendelőket, az óvodát, a tűzoltószertárat,

illetve a kultúrotthont. A megvalósítás során egy konténeres hőközpont épült a polgármesteri hivatal udvarán, amelyben egy 500 kw-os kazán kapott helyet az összes szükséges felszereléssel együtt. A hőközpont mellé egy tüzelőanyag tároló és épült, ebből történik a kazán automatikus táplálása is. A kazán faőrleménnyel működik, és a legmodernebb biztonsági rendszerekkel van ellátva. A középületek fűtéssel való ellátását földalatti, szigetelt pexál csövekkel biztosítjuk, a rendszer glikollal működik. Az új rendszert az épületek meglévő fűtésrendszereire csatlakoztatták, így nem lesz szükség azok átalakítására.

Mint azt ezzel kapcsolatban Mik József polgármester elmondta, három közbeszerzési eljárás után sikerült sikerült kivitelezőt találni erre a projektre. Ezt is úgy, hogy 16 százalékkal meg kellett emelni a kivitelezési értéket, amely így elérte az 1,5 milliót lejt.

Rédai Botond

KRISZTUS ASZTALÁNÁL

A Culturarium Egyesület felkarolva Kelemen Ferenc kezdeményezését sikeres pályázatot nyújtott be résztámogatásra a Communitas Alapítványhoz.

A Krisztus asztalánál című találkozót eleget tesz Reményik Sándor felhívásának, mely szerint „Ne hagyjátok a templomot, a templomot, s az iskolát!”, hiszen elsődleges célja magyar költők ismert és kevésbé ismert istenes verseinek bemutatása, valamint a magyar kulturális örökséghez tartozó egyházi énekek megszólaltatása felekezettől függetlenül. Ökumenikus rendezvény lévén célja az erdélyi, elsősorban székelyföldi összmagyarság megszólítása.

Lehetőséget biztosít mindenki számára, hogy megmutathassa előadói tehetségét,

ugyanakkor erősíti az egyes egyház-közösségek közti kapcsolatokat, alkalmat nyújt új kapcsolatok kiépítésére.

A rendezvényen előzetes jelentkezéssel lehet részt venni az mrenata@outlook.com e-mail címen, melynek határideje szeptember 16.

Az egyes produkciók nem haladhatják meg a 4 percet. Egyházközségenként 4 fős delegációkat várunk, illetve legfeljebb 100 személyt áll módunkban fogadni az időkeret miatt. Az egynapos rendezvény dátuma szeptember 30, szombat. Az egyes delegációk kifejezetten erre az eseményre tervezett alkotással térhetnek haza.

Nem titkolt hagyományteremtő szándékunk, amennyiben rendezvényünk sikeres lesz, a jövőben is folytatni szeretnénk.

Móga Renáta

KEDVES NOSZTALGIA FESZTIVÁL RÉSZTVEVŐI

Szeretnénk kifejezni a legmélyebb köszönetünket, hogy részt vettetek ezen a csodálatos eseményen! A nosztalgia fesztivál minden évben egy különleges alkalom, amely visszarepít minket az időben, és emlékeztet bennünket a múlt szépségeire és emlékeire.

Az Önök részvétele és lelkesedése tette ezt az eseményt felejthetlenné. Köszönjük, hogy megosztottátok velünk a nosztalgia varázsát, és hozzájárultatok ahhoz, hogy együtt emlékezhessünk és ünnepelhessünk.

Reméljük, hogy jövőre is találkozhatunk, hogy újra megélhessük ezt a felejthetetlen élményt. Addig is, őrizzék meg az emlékeket, és legyenek boldogok!

Mosné Ilona

A XXVII. BORSZÉKI NAPOKRÓL

A nyári események forгатagában kiemelkedő helyet kapnak a Borszéki Napok. Az idei azért is fontos, mert immár 70 éve város ez a kis település. Fontos azért is, mert a testvértelépülések delegációi ilyenkor teszik tiszteletüket nálunk. Fontos azért is, mert újabb díszpolgári cím átadására került so, több év után. A négy nemzeti himnusz meghallgatása után sor került az ünnepélyes fogadásra. A megtisztelő díszpolgári címet Ft. Bakos Balázs nyugalmazott plébános kapta. Az eseménynek a felújított Mélik szálló fényes terme adott otthont, amelyet a nyírbátori Rácz Mihály és kedves felesége, Krisztina bocsájtott az ünneplők és az ünnepelt rendelkezésére. A méltató szavak felidéztek a plébános úr életútját, kiemelve a Borszéken töltött 12 termékeny évet. Nevéhez fűződik az új alsóborszéki templom megépítése, de nemcsak. Felújította a papi lakot, kántori lakot épített. Karbantartási munkálatokat

végzett a templomban, a temetőben, felújította a régi haranglábat. De nem feledkezett meg a gyerekek felkészítéséről, a felnőttek és idősek lelki gondozásáról sem. Az aranyismeret papbácsi köztisztviselőnek örvend. Áldásos tevékenységével öregbítette a város hírnevét. Alázattal szolgálta a közösséget. Egy szóval példaértékű tevékenységet folytatott és megérdemelte ezt a kitüntető címet. Megtiszteltetés számunkra, hogy kortársai lehetünk. Kívánunk neki jó egészséget és békés, nyugodt nyugdíjas éveket.

Ugyanitt köszöntötte Mik József polgármester úr a jelenlévő delegációkat és más meghívottakat, beleértve Bende Sándor parlamenti képviselőnk, aki tevékenyen részt vállalt Borszék fejlesztésében.

Az ünnepi ebédet Konyári Sándor mesterszakács és csapata készítette, amelyvel lenyűgözött mindenkit. Mintegy íze-

lőt kaptunk, hogy egy leendő négycsillagos étterem mivel és hogyan kell kirukkoljon.

Megtekintettük a felújított Testvértelépülések parkját a bővített címerekkel, ugyanis egy újabb testvértelépüléssel bővült a kör, Donovaly felvidéki településsel. Ugyanitt felállítottak egy tájékoztató táblát, mely a testvértelépüléseket és azon évszámokat tünteti fel, amikor aláírták a partnerségi szerződést.

A háromnapos rendezvénysorozat nagyon sok eseményt tált az érdeklődők részére. Ezeknek a részletezésére nem is vállalkozom. Örömmel az örömben, hogy a vasárnap esti koncerteket egy kicsit megzavarta a kedvezőtlen időjárás. Ettől eltekintve egy változatos és színvonalas Borszéki Napokat tudhatunk magunkénak. Minden korosztály megtalálta a magának való szórakozási és kikapcsolódási lehetőséget. Gratulálunk a szervezőknek!

Farkas Aladár

NYÁRI ESEMÉNYEK VISSZATEKINTŐ

Véget ért a nyár, és vele együtt a fesztiválszezon is, de nem panaszkodhatunk, hiszen az idei év nyara számos izgalmas programmal szolgált. A nyarunk első eseménye június 1-5 között a Hibrid Fesztivál, melynek megálmodója és házigazdája Papalásoni volt. Ezt követően Borszéken második alkalommal rendezték meg a SmartFest-et, amely június 30 és július 2 között zajlott híres-neves előadókkal. A soron következő eseményünk a Borszék

Bogrács Fesztivál, avagy a gasztronómia fesztiválja, ami július 14-16 között került megrendezésre, melyet szintén egy új esemény követett július 21 és 23 között, név szerint a Faló Feszt, ahol kedvükben jártak a rockzene szerelmeseinek. Nem utolsó sorban augusztus 4 és 6 között lezajlott a XXVII. Borszéki Városnapok, majd a fesztiválok záróeseménye augusztus 18-20 között a Nosztalgia Fesztivál volt, ahol nagy hangsúlyt fektettek a régmúlt idők ze-

néjére, ruházatára, stílusára.

Köszönetünket fejezzük ki elsősorban a Borszéki Polgármesteri Hivatalnak, Mik József polgármester úrnak és munkatársainak a rendületlen hozzáállásáért a nyári rendezvények lebonyolításában, továbbá az összes szervezőnek, támogatónak és résztvevőnek, akik nélkül nem lett volna ennyire izgalmas és színes a 2023-as nyarunk!

Rutter Szidónia

SZENT ISTVÁN KIRÁLY VÁROSUNK VÉDŐSZENTJE

Egy ünnep annál tartalmasabb, minél inkább tudja valaki, hogy mire is emlékezünk, miről is, illetve kiről is van szó az adott ünnepen. De az ünnep akkor igazi, akkor van értelme és következménye, ha az embernek köze is van ahhoz, amit vagy akit ünneplünk. Mert ha nincs hozzá köze, akkor egy pusztán emlékezés, ami diadalérzetet támaszt, vagy épp ellenkezőleg, nosztalgiát kelt, de egyébként nem következik belőle semmi. Legfeljebb csapunk egy nagy lakomát. Más nem következik belőle.

Az elmúlt évtizedekben szomorúan lehetett tapasztalni, hogy egy ünnep történeti magvát – még akkor is, ha az egy konkrét személy – hogyan lehet manipulálni. Micsoda ideológiai csomagolást lehet köréje vonni úgy, hogy igazában fölismerhetetlené válik az, akiről az ünnep igazán szól. De egyre inkább Szent István hiteles alakja az, akiről az ő ünnepén hallunk – és ez nagyon jó. Jó odafigyelni azokra a történeti tényekre, amikre a rádió, televízió képekkel, szóval, zenével rávilágít. Mert lassan kiderül, hogy István nem a katolikusok ostobaságából lett szent, hanem István történelmi személyiségként tényleg nagy. Valóban szent.

Ezt az ünnepet komollyá és súlyossá tudja tenni, hogy 1000 esztendővel ezelőtt, amikor István koronát kért és kapott a pápától, olyan történelmi esemény történt, ami mindmáig érezteti hatását a nemzetközi jogban is. Lassan újra kirajzolódik előttünk, hogy az az első négy évtized, ami az ő uralma volt itt Magyarországon, micsoda kivirágzása volt a kultúrának, a tudományoknak, a vallásnak. István király tényleg nagy történelmi személyiség.

Mint király bölcs és igazságos, irgalmas, – ahogy a régiek mondták – kegyes volt. És szent, azaz hősi szinten élt azokkal az erővel és lehetőségekkel, amiket az Úr neki adott. Amikor elérkezett az idő, hogy az öröklés rendje szerint Géza fejedelem utóda legyen, ő már ismerte Krisztust. Már ismerte az élő és igaz Istent, és a szívében élt az istenfélelem. Már tudta: ha én egyszer ura leszek ennek a népnek, tőlem az Úr Krisztus, az élő Isten számon fogja kérni, mit csináltam a néppel.

A Szentírásban ott áll: „A bölcsesség kezdete az istenfélelem.” István király egész uralkodásának, egész személyiségének a bölcsessége innen érthető meg: felelősnek

fotó: Mőga Attila

tudta magát az élő Isten színe előtt. Amikor kirajzolódott előtte az akkori Európa Bizáncból Franciaországig, voltak olyan tanítói, akiktől meg tudta tanulni, hogy ez a térség, aminek ő az ura lesz – még nem volt biztos, hogy királya lesz-e, de az biztos volt, hogy az ura lesz –, három lehetőség előtt áll:

Az egyik lehetőség, hogy elköteleződik Bizánc felé és része lesz az egykori Kelet-Római Birodalomnak, aminek a keleti határa valahol a Tigris és az Eufrátesz vidékén van, nyugati határa a Duna déli partja, de ha hozzá kapcsolódik a magyarság, akkor a Lajta lesz.

A másik lehetőség, hogy a Német-Római Császárság felé fordul, oda köteleződik el, és akkor Magyarország része lesz az egykori Nyugat-Római Birodalomnak, melynek központja Aachen, nyugati határa az Atlanti-óceán, keleti határa pillanatnyilag a Lajta, de ha Magyarország hozzá csatlakozik, akkor a Kárpátokig fog tartani.

István, a bölcs, leendő uralkodó fölismerete, hogy van egy harmadik lehetőség is, az, hogy ez a térség önálló királyság legyen, mely nem Bizáncnak, nem Aachennek, hanem Rómának, a pápának kötődik. – Krisztusban ugyanis fölismerete, hogy a megtestesült Ige nem a test és a vér, a faj, a politika, a határok, meg a gazdasági hatalom Ura, hanem a megváltó Isten. Aki az egyes embereket is, a népeket is szabadnak akarja látni és azt akarja, hogy szabadon mondják egyenként is, közösségben is: „Hiszek az egy Istenben, a megváltó Krisz-

tusban, a megszentelő Szentlélekben, és az egy, szent, apostoli Anyaszentegyházban.” – István ezt fogta föl.

Voltak szent tanítói, nem is egy. Amikor a követe, Asztrik megérkezett a pápához, addigra a pápa Adalberttől, az akkor már vértanú prágai püspöktől hallott a magyarokról, a fejedelmi családról. Tudta, honnan érkezik a kérés. Meg az ország fölajánlása. Mert István Asztrikot azzal küldte a pápához, hogy ő, mint ennek az országnak a leendő ura, fölajánlja országát Őszentségének, a pápának. A pápa válasza pedig az volt: „Én ezt elfogadom Krisztus nevében, és visszaadom neked; a korona jelképében visszaadom neked, hogy szuverén, azaz szabad királya légy ennek az országnak. Légy az apostola. A népet vezesd oda Krisztus szentségeihez, oltárához, keresztyéhez.” – És ezt István megtette. Megtette, mert tudta, hogy Krisztushoz tartozni életet jelent. Innen Szent István apostoli királysága.

A mi ünnepünk akkor igazi, ha fölismerjük, hogy mi ugyanabban a keresztségben lettünk katolikusok, mint ő, bennünket ugyanúgy bértáltak meg, mint őt, ugyanúgy járunk szentmisére, mint ő, ugyanazokhoz az erkölcsi törvényekhez ragaszkodunk, illetve küszködünk értük, mint ő, azaz lélekben nem ezer esztendő távolságokat próbálunk meg áthidalni, hanem mi az élet közösségében vagyunk övele. A szenttel, aki a mennyországban él, érti a szót, amit róla elmondunk, érti a könyörgést, amit hozzá intézünk.

Gondoljunk csak meg: amikor mi följjadulunk, „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?” – ő ránk néz, és a tekintetében ott van a kérdés: „És ti? Én népem! Magyarok! Hol vagytok? Ott vagytok-e, ahová én vittelek titeket?” – És bizony nem vagyunk ott. Nem mindnyájan vagyunk ott. De Szent István érti a szót. És a mennyországban ő tudja, mire van szükségünk. Érti, amikor imádkozunk hozzá önmagunkért is, azokért a testvéreinkért is, akik nem vállalják övele a hitnek és az erkölcsnek a közösségét. Mert ők mást gondolnak. Mi értük is imádkozunk, hogy ez az ország, Szent István népe Krisztusé legyen. Imádkozzon értünk Szent István, hogy amit ő tett, amit ő hitt, az erkölcsöt, amit ő élt, az életszentséget, amit ő megvalósított, vállalni merjük és élni tudjuk.

Elekes Szabolcs

AZ ANYA-FIA KAPCSOLAT ÚTVESZTŐJE

Vajon miért van az, hogy vannak olyan férfiak, akik mindig előnyben részesítik anyjukat új családjukkal (feleségükkel) szemben?

Amikor a gyermek megszületik, az első néhány évben- a méhen belüli időszakhoz hasonlóan, nagyon szoros kapcsolatban él anyjával, aki testéből táplálja, gondozza, így ő jelenti számára az egyedüli kapcsolatot a világgal. Ebből kifolyólag teljesen természetes, hogy birtokolni akarja. Ez a „csak az enyém” érzés ugyanakkor olyan 3 éves kor tájáán az apjával szembeni féltékenységgel és rivalizáció érzését is eredményezi. A kisfiú lelkesen meséli, hogy feleségül akarja venni az anyját. Az anya iránti erős vágy és az apával szemben érzett harag, amit a szakirodalom Ödipusz-komplexus néven ismer, azonban erős büntudattal jár. Így fontos, hogy minél hamarabb meginduljon a leválás. Végül ez a szimbiózis 5-6 éves kor körül kezd megbomlani, amikor is az apával szemben érzett indulatok, belátva, hogy apjával szemben nem győzhet, - a vele való azonosulási vágygal oldódnak fel. Vagyis elkezd a gyermek apját utánozni: pl. „autót szerel”, felveszi ruháit, stb.

Az anyáról való leválást azonban sok tényező nehezíti. Az egyik leggyakoribb nevelési hiba a túlkényeztető anya esete, aki igyekszik mindent megadni, és megcsinálni a gyermeke helyett, ami persze a gyermeknek tetszik, így esze ágában sincs ezen változtatni. Igaz erre esélye se lenne, hiszen mindent már azelőtt megkap, mielőtt érezhetné annak hiányát. Ezért várják később felnőttként „joggal” párjuktól ugyan ezt a fajta figyelmet és gondoskodást. Fontos

tudni, hogy bizony sokszor a túlkényeztető anyák személyisége mögött egy alacsony önbizalmú nő húzódik meg, aki félve attól, hogy nem elég jó anya, kompenzációként tesz meg mindent gyermekéért.

A másik probléma a túl szigorú anya, aki merev szabályrendszerével és előírásaival lehetőséget sem ad gyermekének arra, hogy kipróbálhassa magát. Ilyenkor a gyermeknek mindig mindent az előre megírt forgatókönyv szerint kell tennie, ami letöri a gyermek önállósulási törekvéseit. Az ilyen férfi mindig minden helyzetben az anyjától vár megerősítést még felnőtt korában is

Mindkét esetben az anya bár nem tudatosan, de magához láncolja gyermekét, mint egy láthatatlan pórázt kötve fiának. De van még egy érdekes helyzet, ami szintén gúzsba köti a gyermeket. Sok nő menekül párkapcsolati problémái miatt a gyermeknevelésbe, és ezzel férje helyébe állítja fiát. Persze ezzel a gyermek elveszíti gyermekszerepét és felnőtté léptetik elő. Ilyen esetben az anyának nem kell azzal szembesülnie, hogy sikertelen a párkapcsolata, hiszen fia mindig ott van mellette és feltétel nélkül szereti és elfogadja, a fiú pedig azt élheti meg, hogy nincs szüksége más nőre, mert senki sem fogja tudni őt annyira elfogadni, mint az anyja.

Ne feledjük, csak a biztonságosan kötődő gyermek képes később elköteleződni párkapcsolataiban. Az a férfi pedig, aki még mindig többet ad anyja szavára a bizonytalanul kötődő gyermek esete, aki még mindig anyjának akar megfelelni.

A gyermek felnőttként mindig azokat

a mintákat használja, amiket otthon látott és megatapasztalt. Az a férfi tehát, aki kisfiúként mindig anyja szoknyáján ült és mindig kiszolgáltak olyan partnerkapcsolatot keres, ahol párja, mint „pótanyuka” átveszi ezeket a funkciókat. És elindulnak a játszmák, ahol a férfi két nő elvárásainak próbál megfelelni.

Természetesen bárhogya is alakul, az anya mindig is fontos szerepet tölt majd be fia életében, hiszen számára ő volt az első nő, a világ, a forrás, a minta és ezért nincs szükség arra a bizonyos láthatatlan pórázra. Anyaként nem nehezítenünk, hanem segítenünk kell a leválást, aminek alapja a bizalom. Ha a fiú azt érzi, hogy az anya bíz abban, hogy képes megállni a lábán nélküle, akkor ez segíti leválni és önállósulni.

Tehát a túl szigorú és a túlkényeztető nevelés is egyaránt nagyon sok veszélyt rejt magában. Nekünk szülőként az a legfontosabb, hogy érett, önálló és önbizalommal bíró felnőtteket neveljünk gyermekeinkből, akik aztán megfelelő társként tudnak majd működni férjként és apaként egyaránt. El kell fogadnunk a tényt, hogy gyermekeinket nem óvhatjuk meg minden bajtól, és igen is kellenek a kudarcok, amikből azután fel tud majd állni. Hagyni kell leválni gyermekeinket, hadd önállósuljanak, mert csak így lehetnek később magabiztos és önálló felnőttek. Amikor fiunk születik, ne felejtjük el, hogy mi adjuk neki a mintát arra, hogy milyen típusú nőt (feleséget és anyát) keressen majd maga mellé. Persze a fiú felelőssége, hogy ha férfiként felismeri, milyen útvészítőbe került, próbáljon meg változtatni rajta.

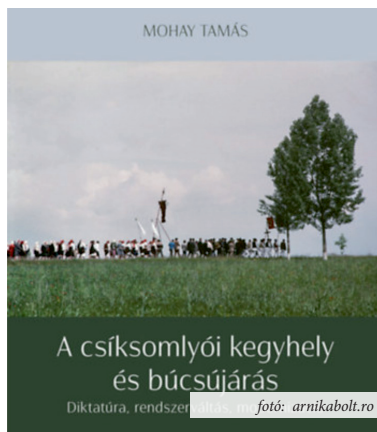
K.J.

MOHAY TAMÁS: A CSÍKSOMLYÓI KEGYHELY ÉS BÚCSÚJÁRÁS.

DIKTATÚRA, RENDSZERVÁLTÁS, MODERNIZÁCIÓ, L'HARMATTAN KIADÓ, BP. 2023

A nemrég lezajlott csíksomlyói búcsú kapcsán vált aktuálissá ennek a monumentális kötetnek a bemutatása. A szerző néprajzkutató, az ELTE Tárgyi Néprajzi tanszékének vezetője. Évtizedek óta tanulmányozza a vallási néprajzot. 2008-ban megjelentetett egy kötetet: „A csíksomlyói pünkösdi búcsújárás. Történet, eredet, hagyomány”. A terjedelmes könyv történeti munkák, írott források alapján vázolja fel az 1949-1989 közötti eseményeket.

A jelen kötetet dr. Tánczos Vilmos néprajzkutató a BBTE docense méltatja, aki maga is több tanulmányt írt a csíksomlyói kegyhelyről. A több mint 610 oldalas kötet szerkezete is sokatmondó: az I. fejezet fogalmakat tisztáz, amivel

találkozunk a kötet hasábjain: zarándoklat, búcsú, nemzeti kegyhely stb. A II. fejezetben az épületeket és tárgyakat mutatja be:

kegyszobor, labarum, kisbazilika stb. A III. fejezetben megismerkedhetünk az 1949-1989 közötti időszak eseményeivel, majd a IV. fejezetben Az újrakezdekről, vagyis az 1989 utáni történelemsokról olvashatunk. Az V. fejezet A modernizálódással foglalkozik: zarándokok a világ minden részéről. A vallási turizmus divatjáról is szó esik. A VI. fejezet, egyfajta összegzés és a szakirodalom és a kéziratok jegyzéke. Többek között itt találkozunk Venczel József leírásával a búcsúról (1939) vagy „Márton Áron levelével (1960) a szerzetesek érdekében”.

A kötet gazdag néprajzi-antropológiai kutatómunka eredménye. A gazdagon illusztrált könyv érdekes olvasmány bárki számára.

Farkas Aladár

MESÉLŐ MÚLT

Borszék regényes fürdőhelyén a szokott István király napi búcsú 1860 aug. 20-án vallásos kegyelet, de az eddigieknél nagyobb ünnepélyességgel tartatott meg. E nemzetünkre nézve annyira emlékezetes napot a fürdői vendégek nagy száma mellett nagyon élénké tette az e célból vallásos és hazafias szent buzgalommal idesietett gyergyói értelmiség, s a székely népnek szokatlan tömeges részvétele. Augusztus 19-én délután e hely megszámlálhatatlan nép sokaságától hemzsegett. A sétányokat minden oldalon daliás kinézésű magyar férfiak, és díszöltönyű magyar hölgyek lepték el, kiknek arcaikon vallásos és nemzeti érzelm kifejezései sugárizottak a következő nap jelentőségére nézve. Alkonyatkor a fürdői zenekar különböző magyar darabok játésszával kezdé mulattatni a vendégeket,

a midőn estvéli 8 óra körül egész Borszéket fénytengerben lehetett látni, s itt-ott számtalan röppentyűk szórattak az égbe. A sétányok közös legfényesebb világításban tündöklött a főkútra vezető, leginkább látogatott, most még nagyobb élénkséggel lévő tágas sétatér, s hol Borszéknek elegáns világa volt szemlélhető. De mindenek fölött legmagasztosabb látványt nyújtott azon mindenkiben kegyeletes benyomást keltett nagy festvény, mely nemzeti színű lámpák és számtalan mécsek környezetében e sétány homlokzatán Szent István első apostoli magyar király megkoronáztatását ábrázolta, s melynek talpját Magyarország címere tévé. Ezzel szemben tömérdek szurok serpenyő lobogott mint egy óriási tűzáldozat, szépen jelképezve a magyar nép minden egyes tagjának egy érzet, és

egy eszméért lángoló lelkesedését, míg valamivel távolabb a „Kerek szék” csúcsán a mindenhová ellátzó gloriét csillagai ragyogtak — mint reményeink. És ezen fényes világítás mysticus árja a buja havasi növények, és szurkos fenyőfák fűszeres illatárjai közepette a különben is gyönyörű vadregényes tájéknak oly festői szépséget kölcsönzött, mely a szemlélő lelkét bűvös kéjérzettel töltte el. Másnap reggel a fürdői rom. kath. kis kápolnában kettős szentmise tartatott, egyiket a Gyergyó kerületi g. e. főesperes román nyelven végezvén, mire a szertartást a fürdői szerzetesnek a szabadban tartott rövid alkalmoszerű beszéde rekeszté be. Mindezek a legmélyebb komolyság, nyugalom s a nap jelentőségéhez méltó kegyeletességgel történtek meg. Meg kell továbbá említenem, hogy az ünnepélyt megelőző este a lovagias szellemű Sturza oláhországi főnemes egy fényes tánc vigalmat adott, hová is a fürdőn lévő összes vendégek hivatalosak valának, és meg is jelentek, ezt követvén másnap a magyar fiatalság casino-termében rendezett táncvigalom, hol újabban ugyanazon vendégsereg jelent meg, s mindezen vigalmakban többnyire magyar táncok, magyar díszöltönyű férfi- és nővilág, jókedv s nemzeti nyelvünk édes zengése melletti fesztelenség valának honosak. A borszéki vendégek idei összes létszáma augusztus végéig, — midőn a fürdői idényt bevégeztettek tekinthetni — 315 számból állott, ezek közül 165 külföldi, és 150 belföldi volt.

Nefejejts, Bp. (2. évfolyam, 25. szám) 1860-09-16.

Közreadja: Pethő Csongor

MOLNÁR SÁNDOR: TARKÓ-HEGYSÉG: GYIMESI-SZOROS, BÉKÁSI-SZOROS. TÚRAKALAUZ, CSÍKSZEREDA 2019

A kötet a Határjárók a Kárpátokban sorozat 3. köteteként jelent meg. Az első kötet a Fogarasi-havasokról 2017-ben, a 2. kötet a Csíki-havasokról 2018-ban és a 4. kötet a Nemre hegységről szól. 18 kötetre tervezték a sorozatot.

Jelen kötet előszavát Salamon József gyimesbükki plébános jegyzi, akit már Gyergyóhodosról ismerünk, hiszen a cserkész-élet lelkes támogatója volt. Jelenleg is cserkészcsapatot vezet Gyimesbükk-

ben. Tündérországnak nevezi a vidéket, és nincs is benne semmi túlzás, hiszen valóban egy csodálatos vidék.

A kötet röviden áttekinti az államhatárokat a X. századtól 1910-ig. Tárgyalja az 1888-as magyar-román és az 1897-es magyar-bukovinai határszerződéseket. Leírja a két kormány által elfogadott egyezményes tereptárgyakat: határoszlopok (szögvasból), és határhalmok (terméskő falazatból). Az egyezmény elfogadása után 1622

határoszlopot és határdombot építettek. Egy következő témakör, amit tisztáz: kik a gyimesi csángók és kik a moldvai csángók? Felteszi a kérdést: Mit jelenthet a románok/magyarok számára a határ és ez a határtúra? Gyakorlati tanácsokkal is ellátja a túrázókat, ismerteti a legfontosabb szabályokat, amiket be kell tartani túrázás közben.

(folytatás a 7. oldalon)

A FEKETE HATTYÚ ÉS A TANÜGY LEHETŐSÉGEI

Modern társadalmunk gyors ütemben változik, következképpen sokféle kihívással állunk szemben, amelyekre nagyon oda kell figyelünk. Mindez a szociális intézményeket, beleértve a tanügyet is, új stratégiákra és reformokra készíti. Olyan változásokról van szó, amelyek számunkra még meglehetősen valószínűtlennek tűnhetnek, de komoly következményekkel járnak.

Nassim Nicholas Taleb statisztikus és író *A fekete hattyú* című híres könyvében a véletlenszerű eseményeket elemzte, amelyek szerinte tömeghatást váltanak ki, de utólag mégis úgy tekintenek rá, mint előrelátható jelenségekre. Példaként említhető a Covid pandémia, a gazdasági krízisek, háborúk, a mesterséges intelligencia megjelenése, a természeti katasztrófák stb.

A közelmúltban Mircea Miclea volt tanügyminiszter kifejtette, hogy az iskola olyan képességeket kell a diákokban fejlesszen, melyek segítségével képesek lesznek az újonnan keletkezett problémák megoldására. Az iskola nagyon fontos szerepet játszik a társadalomban, de pusztán ezen ténymegállapítás nem elég, hanem néhány alapvető elvet is szükséges megfogalmaznunk a pedagógusok és vezetők számára. Amint a volt tanügyminiszter hangsúlyozta, az iskola metakompetenciákat kell fejlesszen a diákokban. Mít is jelent ez? Olyan kompetenciákról van szó, amelyek képessé teszik a diákokat bonyolult problémák megoldására egy kiszámíthatatlan jövőben. Szerinte a tanügyet optimalizálni, reformálni kell, és legfőképp több pénzt kellene ráfordítani, ha jobb eredményeket akarunk elérni.

A pedagógusok egyik alapvető kérdése az, hogy mire tanítsák a gyerekeket a jelenben úgy, hogy meg tudják oldani a jövő problémáit? Főleg azokat, amelyek a semmiből bukkannak fel, és komoly kihívást jelentenek az emberiség számára. Mi-

lyen képességekre van szükségünk? Miclea négyet azonosított: az egyik az autonómia, vagyis a független gondolkodás, ami segít ellenállni a nyáj mentalitásnak és külső nyomásoknak; ehhez tudás, jó gondolkodás és önbizalom kell. Fontos arra ösztönözni a diákokat, hogy alternatív módon is informálódjanak, kérdezzenek az órákon, problematizáljanak* és ne elégedjenek meg felszínes magyarázatokkal. A diák nem egy liba, amit tömni kell, hanem egy értelmes lény, aki képes összetetten gondolkodni.

A második képesség, a szabályok megismerése és adaptálása a viselkedéshez. A Forbes Magazinban rendszeresen megjelennek cikkek sikeres, alkotó, teljesítményt felmutató emberekről. Miért fontos ez? Mert nem kell a kereket újból feltalálni, ha mások bölcsességéből is meríthetünk. Ma már köztudott, hogy mennyire fontos a tisztánlátás, a célravezető hozzáállás és a kitartás a szakmai teljesítményben. Az önfegyelem fontosabb, mint az intelligencia. Vagyis, hiába rendelkezik valaki magas mentális képességekkel, kemény, kitartó munka nélkül nem érheti el célját (egyik sem elhanyagolható!).

Azonban nemcsak az etikett szabályokról van szó, hanem a matematika, nyelvtan és a tudomány törvényei is ide sorolhatók. A pedagógusok és szülők ezek kialakulását és megszilárdítását kell ösztönözzék.

A harmadik képesség, a vállalkozói szellem segítségével önerőből és innovatív módon építjük a karrierünket, valósítjuk meg álmainkat. Országunkban paradox módon két jelenség van: az egyik a tanult tehetetlenség, ami az 1989. előtti periódusból származik, amikor is a volt kormány életünk minden mozzanatát irányította, a szabad kezdeményezést elnyomta. A második jelenség pont az ellenkezője: voltak, akik hazánkban megkerülték a jogokat és „deszcurkálták” magukat. Most egy olyan generációra van szükség, amely a

képességeit kihasználva értékes dolgokat teremt, helyez piacra, de ugyanakkor a jogokat is betartja. Mindenkinnek érdeke ez! A negyedik képesség, az alkotó gondolkodás, ami felfedezésre, kreatív gondolkodásra készítet. Ezen kompetencia fejlesztése komoly kihívást jelent egy olyan országban, ahol több generáción keresztül passzivitásra, alárendelt státuszra tanították a polgárokat egy merev, hierarchikus társadalomban. Ezt a tanult tehetetlenséget és attitűdöt el lehet, és el kell hagyni. Érdekes elgondolkodni azon, hogy a harmadik korban sokan visszasírják fiatalságukat a sok elmulasztott lehetőség miatt. Hiányzott a kreatív hozzáállás.

Visszatérve *A fekete hattyú*-hoz vegyük például a mesterséges intelligencia fejlődését, amiről nem tudni, hogyan alakítja majd át a világunkat (elképzelhető, hogy radikálisan). Azt gyaníthatjuk, hogy a valóságérzetet teljesen átformálja, nehezíti majd a valóság-képzelet megkülönböztetését, és ezen nehézség inkább a fiatalabb generációt érinti. Ezért az előbb említett kompetenciák segítségével ezeket a kihívásokat meg kell oldani. A világ nagy elméi már vitatkoznak róla, érvelnek mellette és ellene is. Egyesek már megvalósulni vélik a Terminátor című film forgatókönyvét, mint epikus konfliktust az emberek és gépek között, míg mások megnyugtatnak, hogy sokkal több jó fog ebből származni és a mesterséges intelligencia megkönnyíti majd az életünket. Minden találmánynak van pozitív és negatív hozadéka is. Az autonóm gondolkodás, kitartás segítségével meg kell tanuljuk kezelni ezt a jelentős változást, bátran vállalkozva kreatív megoldásokra. A fiatal generációnak sok dolga lesz ezen cél elérésének érdekében, a tanároknak meg nemes feladatuk, hogy ennek megfelelő készségeket fejlesszenek fiataljainkban.

Sírbu Krisztina, pedagógus

*problematizálás: a tanuló önálló tevékenységét, gondolkodását, személyes erőfeszítését kiváltó tanítási módszer

(folytatás a 6. oldalról)

Ismerteti a Tarkő-hegység földrajzi elhelyezkedését: geológiai felépítését, növény- és állatvilágát, éghajlatát. A túrákat leírja az autóval utazók számára is. A gyalogtúrázók az egyes útvonalat szakaszonként és megtehetik. Nulladik napra a Csíkszereda-Gyimebükk-Rákóczi-vár szerepel. Az első napra Sânc-patak-Terkuca-patak (23 km), 10-12 óra

a menetidő. A 2. napra Terkuca-patak-Barátos-patak (15 km), menetidő 8-9 óra. A 3. napra Barátos-patak-Tikos-falu (Neamt megye) 22 km, 12 óra menetidő.

A kötet tartalmaz ajánlott túrafelszerelést, térképeket és gazdag irodalomjegyzéket. Az útleírások mellett ismerteti a történelmi hátteret. A kalauzt szakmailag lektorálták: Dr. Horváth Alpár, a Babes-

Bolyai Egyetem Gyergyószentmiklósi Főiskolájának adjunktusa, Moys Zoltán a Hazajáró turisztikai-honismereti magazinműsor rendezője és Xantus László topográfus, földrajzi- és turisztikai szakíró. A szerző a Mária-út erdélyi koordinátora és a Kárpát Gyepű Egyesület elnöke.

Farkas Aladár

Felnőtt
NÉPTÁNCOKTATÁS
Borszéken

a *Népzene és néptánc Borszéken* program keretén belül

szeptember 19-től
keddenként 18:00 órától

Borszéki Művelődési Ház

0745 242 854

Primăria Orașului Borssec
Borszék Város Polgármesteri Hivatala

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉSEK

Mazai Amélia-Evelin 2023.05.21
Véber Benett-Daniel 2023.05.27
Eigel Tamás 2023.06.06.
Moșneag Bălinț 2023.07.12.
Nagy Lora-Rebeka 2023.07.18.
Ambrus Lorand David 2023.07.31.
Borsos Andrei 2023.08.03.

HÁZASSÁG

Doca Pavel-Nicolae és Pașcan Delia-Iazmina
2023.08.12

ELHALÁLOZÁS

Szeikely Magdalena 1942.12.15-2023.08.17
Benedek Ana 1932.08.19-2023.08.08
Popa Nicolaus 1958.10.03-2023.07.30
Csibi Ana 1950.07.05-2023.07.27

KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNY

Íme néhány válasz a leggyakrabban előforduló kérdésekre a balneo szolgáltatásainkkal kapcsolatosan:

Az orvosi rendelő munkaprogramja: hétfő-péntek, 8:00-15:00 között.

A kezelőbázis munkaprogramja: hétfő - péntek, 8:00-16:00 között.

Az orvosi konzultációt és a rehabilitációs kezelés költségeit* az Egészségbiztosítási Pénztár (CNAS) fedezi (*ez maximum napi 4 terápiát foglal magába)

A térített helyek száma korlátozott. Szükséges az orvosi beutaló a háziorvostól és az előzetes telefonos időpontegyeztetés a 0711024105 telefonszámon.

Balneo csapatunk szeretettel vár titeket!

SAKK VODA COSTELLEL

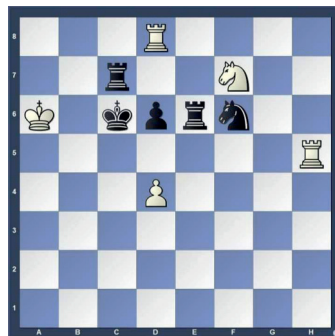

Diagramm a júliusi számból

A júliusi számban megjelent feladvány megoldása:

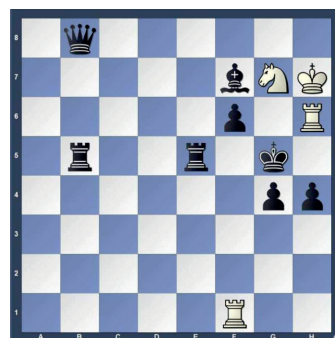
1Bc5+!!-dxc5
2d5+-Hxd5
3Bd6+!!-Bxd6
4He5#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borssec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 3 lépésből.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2023. AUGUSZTUS 21. HÉTFŐ
2023. SZEPTEMBER 18. HÉTFŐ

